

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/45/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6820200986
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Halušková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6820200986.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, vo veci starostlivosti o maloleté deti: M. V., nar. XX. XX. XXXX a R. V., nar. XX. XX. XXXX, obidve bytom B., t. č. N. P. Z., U. X, XXX XX Z., zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny E., T. X. XXXX, XXX XX E., deti matky: C. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX B. a otca: L. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX B., t.č. J. O. V. V. - M., o návrhu navrhovateľky L. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX B., na zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Revúca č. k. 8P/29/2020-98 zo dňa 07. septembra 2020 takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Revúca (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 07. 09. 2020 zamietol návrh navrhovateľky - starej matky maloletých detí z otcovej strany - na zverenie maloletých M. a R. do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Návrh odôvodnila tým, že s vnučkami, nad ktorými bola nariadená ústavná starostlivosť, sa počas celej doby snažili udržiavať vzájomné kontakty, vnučky k nim chodievali v čase školských prázdnin a na víkendové pobyty. Boli tak aj v kontakte so svojou matkou, ktorá so starou matkou žije v spoločnej domácnosti. Počas pobytov maloleté pomáhajú okolo domu, s prípravou jedla, robia drobné nákupy. V detskom domove sa cítia dobre, ale doma je doma. Spolu s druhom bude schopná výchovu maloletých zvládnuť.

1.1. Súd prvej inštancie mal preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Revúca č.k. 3P/22/2013-40 zo dňa 08. 04. 2013 bola nad výchovou maloletých M. a R. V. nariadená ústavná starostlivosť vykonávaná v N. P. Z.. Každému z rodičov bola uložená vyživovacia povinnosť vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa. Rodičia maloletých boli v tom čase vo výkone trestu odňatia slobody, stará matka L. V. sa písomne vyjadrila, že už má zverené iné ich deti, ktoré musí živiť. Matka maloletých bola 18. 09. 2014 z výkonu trestu prepustená a doteraz spolu s dcérou mal. P. býva u svokry L. V. (t. j. navrhovateľky). Stará matka opakovane napr. aj v marci 2020 v rámci sociálnych zisťovaní v rodine uvádzala, že nechce zabezpečovať osobnú starostlivosť o deti, ktoré chodievali na krátkodobé pobyty k starým rodičom od roku 2013, cítili sa u nich dobre. V januári 2018 sa starí rodičia sťažovali na správanie dievčat, ktoré nerešpektovali matku, ubližovali súrodencom. Na správanie dievčat sa sťažovali starí rodičia aj počas pobytu detí v lete roku 2018, zvažovali jeho predčasné ukončenie. Od počiatku (2013), ale aj predovšetkým neskôr (2018 - 2020) sa vyskytovali aj negatívne formy správania detí, napr. maloletá R. je citlivá, skôr uzavretá do seba a pod tlakom sa prejavuje krikom a vulgarizmami, agresivitou, v domove sa pobila s iným dievčaťom. Jej správanie sa zhoršilo po

návrate z prázdnin u starých rodičov v lete 2019, odmietala navštevovať školu, túlala sa vo večerných hodinách, dokonca požívala alkohol. Po hospitalizácii v psychiatrickej nemocnici bolo jej správanie kolísavé. Nedodržiavala hygienické návyky, nestarala sa o zovňajšok, mala aj konflikty so sestrou. Maloletá M. je dominantnejšia, vodcovský typ, vyskytovalo sa u nej používanie vulgarizmov, klamanie, neskôr i drzé neslušné správanie voči niektorým vychovávateľom. V školskom roku 2018/2019 dostala pokarhanie riaditeľa školy pre nevhodné správanie a narušanie vyučovacieho procesu. V roku 2019 aj u nej došlo k zhoršeniu správania, výkyvom nálad, nedodržiavaniu vnútorného poriadku centra. V afektivite ničila majetok centra, s kamarátmi požívala alkoholické nápoje. Navštevy v domácom prostredí mali na ňu zlý vplyv, vracala sa podráždená, aj hygienicky zanedbaná. Od roku 2019 sa v správach uvádza, že obe deti navštevujú pedopsychiatra a užívajú predpísané lieky. Kolízny opatrovník v správe zo dňa 16. 07. 2020 uviedol, že otec detí je vo výkone trestu odňatia slobody. Matka počas sociálneho zisťovania uviedla, že nemá zabezpečené vlastné bývanie a väčšinu času trávi pri svokre L. V.. Rodičia nie sú schopní plniť svoje rodičovské povinnosti. Maloleté deti majú medzi sebou momentálne narušené vzťahy. Sú v telefonickom kontakte s bratom V., matkou a starou matkou, pri ktorej trávil čas letných prázdnin. Maloletá R. bola na základe odporúčania pedopsychiatra od 06. 07. 2020 hospitalizovaná v Y. P. B. a M. od 18. 06. 2020 do 15. 07. 2020 v Y. P. v U.. Stará matka L. V. naďalej zabezpečuje starostlivosť o maloletých vnukov L., M., P. a R. V.. Spolu s druhom starej matky V. X. rodina žije v skromnom rodinnom dome pozostávajúcom z izby a kuchyne, so zavedenou vodou aj elektrinou, primerane zariadenom starším nábytkom, hygiena bývania bola na primeranej úrovni. V čase sociálneho zisťovania bol v domácnosti dostatok potravín, navarená teplá strava. Stará matka uviedla, že má zdravotné problémy s vysokým krvným tlakom a pravidelne užíva O.. N. Y. Z. správou z 03. 07. 2020 oznámilo, že starostlivosť o maloleté deti je vykonávaná v spoločnej samostatne usporiadanej skupine. Maloletá M. má dobrý zdravotný stav, absolvuje preventívne prehliadky u pediatra a stomatológa, je sledovaná v pedopsychiatrickej ambulancii a užíva predpísané psychiatrické lieky. Maloletá má pravidelnú školskú dochádzku, dosahuje dobré školské výsledky, slabší prospech má z fyziky, je komunikatívna, impulzívna, rešpektuje len vychovávateľov, ku ktorým má blízky vzťah. Máva výkyvy nálad, na negatívne podnety z prostredia reaguje impulzívne, krikom, vulgarizmami, niekedy sebapoškodzovaním. Svoje správanie vie kontrolovať. V prítomnosti uznávaných autorít sa správa bezproblémovo, k iným často účelovo a neúčtivo. Pozitívne na ňu pôsobí motivácia a pochvala. V domácich prácach je šikovná, no vyžaduje kontrolu. Je samostatná a zodpovedne pristupuje ku menším zvereným úlohám, ako je nakupovanie. V poslednom období u nej badať zvýšený záujem o opačné pohlavie. Má rada hudbu a tanec, sleduje telenovely. Svoju mladšiu sestru R. podceňuje, provokuje, čím vyvoláva medzi nimi konflikty, na druhej strane ju chce chrániť od negatívnych vecí. M. je na svoju rodinu citovo naviazaná. Túži vyrastať v prirodzenom rodinnom prostredí. Je v pravidelnom kontakte najmä so starou mamou a starým otcom telefonickou formou najmenej 1-krát do týždňa a osobnou formou počas školských prázdnin, matka ju občas navštevuje v zariadení. Maloletá R. je sledovaná v detskej nefrologickej nemocnici a detskej psychiatrickej ambulancii, užíva pravidelne psychiatrické lieky. Na začiatku školského roka mala problémy so školskou dochádzkou, v súčasnosti školu navštevuje pravidelne, na vyučovaní pracuje samostatne, alebo s pomocou asistentky. Nemá vnútornú motiváciu vzdelávať sa. Za 104 neospravedlnených hodín v polročnom vysvedčení mala zníženú známku zo správania o 3 stupne. Je introvertná, veľmi pohyblivá, často nesústredená, v kolektíve rovesníkov sa nevie uplatniť, vyniknúť, čo ju trápi. Má problémy nadväzovať kontakty, nedokáže dlhodobo udržiavať priateľské vzťahy. Na podnety z prostredia často reaguje impulzívne, nerozvážne, ak je v psychickej pohode vie byť aj milá, nápomocná. Rada pomáha dospelým aj menším deťom. K cudzím osobám sa správa slušne, nedokáže však ovládať svoje emócie, a tak ani svoje správanie. Nie vždy rešpektuje autoritu učiteľa alebo vychovávateľa. R. najviac zaujíma kreslenie a tanec. Počas pobytu v domácom prostredí sa cíti dobre a túži vyrastať v biologickej rodine. Pravidelne je v kontakte najmä so starou mamou, starým otcom telefonicky najmenej 1-krát do týždňa a osobnou formou počas prázdnin. Matka ju občas navštívi v zariadení.

1.2. Obec B. charakterizovala matku detí ako osobu tichej povahy, ktorá sa na verejnosti správa slušne. Je vydatá, matka trinástich detí, z ktorých sa stará o jedno, päť detí je už dospelých, dve sú umiestnené v domove a štyri vychováva stará matka L. V.. Je nezamestnaná, poberá dávku v nezamestnanosti, nemajú vedomosť o požívaní alkoholických ani iných návykových látkach. Navrhovateľka je tichej povahy, na verejnosti sa správa slušne, je slobodná, žije so svojím druhom V. X., je dôchodkyňa, so svojím druhom majú v starostlivosti X deti C. V.. Otec detí je v súčasnej dobe vo výkone trestu. Podľa správy Obvodného oddelenia PZ L. voči navrhovateľke nebolo podané žiadne trestné oznámenie, nebola riešená komisiou na ochranu verejného poriadku v obci B. a OO PZ L. neeviduje žiaden výjazd v

súvislosti s jej správaním. Z lustrácií okresný súd zistil, že matka detí je evidovaná v evidencii uchádzačov o zamestnanie, poberá prídavky na dieťa vo výške 24,95 €, iné dávky nepoberá, nevlastní nehnuteľnosti ani motorové vozidlo, bola v minulosti trestne stíhaná i priestupkovo riešená. Otec detí je vo výkone trestu odňatia slobody, kde nie je pracovne zaradený, nemá žiaden príjem, nepoberá žiadne dávky, nevlastní nehnuteľnosti ani motorové vozidlo, bol v minulosti trestne stíhaný i priestupkovo riešený. Navrhovateľka poberá vdovský dôchodok vo výške 238,50 €, prídavky na deti vo výške 99,80 € a príspevok detí zverených do náhradnej starostlivosti v celkovej výške 624,40 €. Bola dvakrát odsúdená za spáchanie trestného činu podvodu, a to trestnými rozkazmi okresného súdu sp. zn. 2T/149/2010 zo dňa 14. 06. 2010 a 1T/9/2014 zo dňa 06. 02. 2014, v oboch prípadoch sa na ňu hľadí akoby nebola odsúdená. Navrhovateľka nebola uznaná vinnou za žiaden priestupok.

1.3. Navrhovateľka vypovedala, že chce, aby súrodenci (ostatných štyroch má zverených do náhradnej osobnej starostlivosti), vyrastali spolu. S mal. M., ktorá u nej bola v lete na prázdninách, nemala žiadne problémy. Bytové pomery sa u starej matky nezmenili, v domácnosti býva ona, jej druh, štyri deti a matka detí s maloletou P. V., nar. XX. XX. XXXX. navrhovateľka zle vidí a deti by jej mohli pomáhať. Jej partner mal pred 7 rokmi infarkt. Vie o psychických problémoch detí aj o tom, že pravidelne berú lieky. Psychicky sú zrútené. Keď bola maloletá M. u nej v lete, bola v poriadku, nemala takéto problémy. Stará matka chcela vyskúšať, či naozaj potrebuje lieky, tak jej ich vysadila. Po týždni ich maloletá zase začala užívať. Tento postup s nikým nekonzultovala. Problémy avizované v minulosti už teraz u nej nie sú. Je presvedčená, že sa o dievčatá bude vedieť postarať, lebo sú staršie. Ona má XX rokov, ale aj tak by zvládla starostlivosť o šesť detí. Poberá dôchodok 220,- Eur, jej druh 230,- Eur a poberá dávky na deti, za elektrinu platia 50,- Eur a za vodu 25,- Eur mesačne. Matka maloletých detí poberá sociálnu dávku 120,- Eur, z ktorej 100,- Eur dáva na chod domácnosti. Matka detí na pojednávaní uviedla, že súhlasí s návrhom, chce, aby aj tieto deti boli doma, aby sa o ne starala svokra. Bola maloleté deti pozrieť aj v centre. Je jedno, či by deti boli zverené jej alebo svokre. Ona dostáva dávku, z ktorej starej matke detí dáva 100,- Eur mesačne. Na R. a M. výživné neplatí, lebo jej nebolo povedané, že má platiť. Otec detí na pojednávaní uviedol, že situáciu doma pozná z toho, že mama mu píše, občas mu píše žena, ale nepravidelne. Písala mu aj dcéra C.. Keď bol ešte doma, tak mama riadne vychovávala jeho deti. Keď on bude doma, tiež ich bude vychovávať. Aj C. mu písala, že doma je všetko v poriadku. Mama mu písala, že si chce zobrať dievčatá do starostlivosti, s čím on súhlasí. Nevedel, že dievčatá majú nejaké zdravotné problémy, ani že boli hospitalizované. To mu nenapísali, teraz to prvý krát počuje. Kolízny opatrovník na pojednávaní nesúhlasil s návrhom. Keď bola M. u navrhovateľky v lete, vykonali šetrenie 14.08., vtedy bolo zistené, že maloletá neužíva lieky, čo bolo oznámené centru. Mal. deti sú ťažko zvládateľné, vyskytujú sa u nich výbuchy zlosti a pokiaľ majú vedomosť, tak toto viedlo aj k ich hospitalizácii. Bolo to na odporúčanie pedopsychiatra. Mal. M. na pojednávaní uviedla, že vie, čo sa rieši v tomto súdnom konaní, že stará mama sa chce o ne starať. Ony so sestrou by chceli ísť bývať ku starej mame, rozprávali sa spolu o tom. Boli by rady, keby mohli byť u nej. Toto leto bola u starkej, pomáhala jej, nevyskytli sa žiadne problémy. Dobre si rozumie aj so starkou, aj s mamou, aj so súrodencami, ktorí tam bývajú. Teraz sa vrátil z reedukačného centra aj brat, aj s ním dobre vychádza. Vychádza dobre aj s R., tá je hospitalizovaná, lebo mala také stavy, vybuchovala. Teraz už ale také nie je, je jej oveľa lepšie, zmenila sa. So sestrou je v kontakte telefonicky v piatok, sobotu a nedeľu. Ona bola tiež hospitalizovaná, lebo tiež bola výbušná, keď sa niečo dialo, užíva ale lieky a je jej lepšie. Prepustená bola v auguste a hneď išla potom na prázdniny ku starkej. Jej problémy sa prejavujú tak, že keď sa niekto napr. háda, tak sa celá trasie. Keď berie tie lieky, tak ju to upokojuje, iný vplyv to na ňu nemá. Je pravda, že keď bola u starkej, lieky neužívala. Vtedy sa cítila normálne, nemala žiadne také situácie, že by bola nahnevaná, všetko bolo v poriadku. Pokiaľ starkú v lete 2019 neposlúchala, to bolo preto, že vtedy bol doma aj V. a ten ich navádzal na zlé. Ony so sestrou sa už zmenili a už sa to nebude opakovať. V. je síce opäť doma, ale počas tohto leta bolo všetko v poriadku. V škole je u nich oboch všetko v poriadku, riadne chodia do školy. Je pravda, že sestra v minulosti nechodila poriadne do školy, ale teraz je to už v poriadku.

1.4. Súd prvej inštancie po citácii § 44, § 45 ods. 1, 2 a § 55 ods. 3 Zákona o rodine zdôraznil, že prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní o všetkých veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa je jeho najlepší záujem. Podľa čl. 5 Zákona o rodine záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa

zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vloh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

1.5. Otec detí je vo výkone trestu odňatia slobody, matka nemá záujem zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti a sama uvádza, že nemá nato vytvorené podmienky. Za týchto podmienok okresný súd konštatoval, že ani jeden rodič nemá vytvorené podmienky na zabezpečenie starostlivosti o mal. M. ani o mal. R.. Nebola zistená iná osoba, ktorej by mohli byť deti zverené do pestúnskej starostlivosti ani - okrem navrhovateľky - osoba ochotná zabezpečovať starostlivosť o maloleté. Navrhovateľka však nemá osobné predpoklady a spôsob života zaručujúce vykonávanie náhradnej osobnej starostlivosti o maloleté v ich záujme. Navrhovateľka nemá adekvátne bytové podmienky, v domácnosti pozostávajúcej z jednej kuchyne a jednej izby žijú tri dospelé osoby a päť maloletých detí. Deti, o ktoré sa navrhovateľka stará sú staršie a mali by mať väčší životný priestor. Dočasné pobyty dievčat u starkých riadne zabezpečovanie starostlivosti o zverenú deti nenarúšajú, ale pri trvalom pobyte by takáto výchova v záujme detí nebola. Navrhovateľka je vyššieho veku, má vážne zdravotné problémy so zrakom. Je zrejmé, že starostlivosť o deti dokáže zabezpečovať len vďaka pomoci iných dospelých osôb. Navyše M. a R. sú ťažšie zvládnuteľné, keď aj v minulosti nerešpektovali, neposlúchali navrhovateľku a starí rodičia sa na ne sťažovali pri sociálnych zisťovaniach, dokonca sa deti museli skôr vrátiť z prázdnin do detského domova. U maloletých sa prejavujú výbuchy hnevu a agresivita, nerešpektovanie dospelých nielen v detskom domove, ale aj v čase pobytu u starej matky. Deti vyžadujú jasné pravidlá a režim a starostlivosť osoby, ktorá na ne bude dôsledne dohliadať, čo u navrhovateľky pri jej vyššom veku a starostlivosti o štyri ďalšie maloleté deti nie je zaručené. Hoci sa maloleté M. a R. na umiestnenie v centre pre deti a rodiny adaptovali, s vyšším vekom je ich túžba vrátiť sa domov vyššia, čo je vplyvom blízkych vzťahov, ktoré majú s matkou, starou matkou a súrodencami, ale aj dôsledkom toho, že v domácom prostredí nemajú také prísne pravidlá ako v detskom domove. Pre deti by bolo najvhodnejšie, aby vyrastali v rodinnom prostredí, no len za podmienky, že im v ňom bude poskytovaná sústavná a dôsledná starostlivosť o ich výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin, čo podľa záveru súdu prvej inštancie ich stará matka nie je schopná zabezpečiť. Osobná starostlivosť o maloletú M. a R. zo strany navrhovateľky by nebola v ich záujme. Túto obavu prehlbuje zistenie, že počas leta navrhovateľka bez konzultácie s lekárom mal. M. vysadila lieky predpísané pedopsychiatrom. Ani doterajší spôsob života navrhovateľky nezaručuje výkon náhradnej osobnej starostlivosti v záujme maloletých. Navrhovateľka bola v minulosti odsúdená za trestnú činnosť, niekoľkokrát oznámila orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, že nebude zabezpečovať starostlivosť o deti, o niekoľko dní svoj postoj zmenila. Ešte v marci 2020 odmietala starostlivosť o deti a v júni 2020 žiadala o ich zverenie.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletých. Uviedol, že chce, aby boli maloleté deti zverenú do starostlivosti jeho matky L. V. a nesúhlasí s rozhodnutím okresného súdu. Chce, aby deti vyrastali doma s rodinou.

3. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca vyslovil názor, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je v najlepšom záujme maloletých detí a nemá voči nemu nijaké námietky.

4. Otec písomným podaním doručeným okresnému súdu 10.11.2020 uviedol, že sa chce vyjadriť. Nesúhlasí s kolíznym opatrovníkom, lebo chce, aby maloleté deti boli zverenú do osobnej starostlivosti jeho matky L. V., lebo si myslí a vie, že sa tam budú mať určite lepšie ako v detskom domove.

5. Ďalšie vyjadrenia v odvolacom konaní podané neboli.

6. Na základe odvolania podaného včas účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 Civilného sporového poriadku, ďalej aj „C.s.p.“), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 C.s.p.) krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok (§ 65, § 66 C.m.p.) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 177 ods. 2 písm. c)) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, preto napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 C.s.p.). Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnyymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci a svoje rozhodnutie, logické a presvedčivé, odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 C.s.p.. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd dopĺňa ďalšie dôvody.

7. Podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru o nedôvodnosti odvolania otca maloletých detí, ktorý vo svojom odvolaní ani neuviedol relevantné odvolacie dôvody. Vyjadril iba nesúhlas s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Odvolací súd, keďže ide o nesporové konanie, súhlasí so záverom okresného súdu o tom, že zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti ich starej matky by bolo v rozpore s ich najlepším záujmom.

8.1 Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi, je najlepší záujem dieťaťa. Na najlepší záujem dieťaťa odkazuje Dohovor o právach dieťaťa aj vo svojom článku 18 (rodičovská zodpovednosť). Výbor pre práva dieťaťa vo Všeobecnom komentári č. 13 (2011) o práve na ochranu pred všetkými formami násillia upozornil, že „posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa zo strany dospelého nesmie prekonať povinnosť rešpektovať všetky práva dieťaťa vyplývajúce z Dohovoru“. Koncepcia najlepšieho záujmu dieťaťa má zložku hmotného práva, procesného práva a základného výkladového právneho princípu. Hmotné právo zakladá právo dieťaťa na posúdenie jeho najlepšieho záujmu a jeho prvoradé zohľadnenie v situácii, keď sa s cieľom rozhodnúť o danej veci posudzujú rôzne záujmy. Ako konštatuje Výbor pre práva dieťaťa vo Všeobecnom komentári č. 14 (2013) z 29. 05. 2013 o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu (č. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa) obsah komplexného pojmu na najlepší záujem dieťaťa treba stanovovať podľa konkrétnych prípadov. Najlepší záujem dieťaťa ako pružný a adaptabilný pojem treba prispôbiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa, zohľadniť jeho osobný kontext situáciu a potreby. Najlepší záujem dieťaťa pri jednotlivom rozhodnutí treba určiť vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa. Najlepší záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri prijímaní všetkých potrebných opatrení. Posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa je jedinečnou činnosťou, ktorú treba uskutočniť v každom jednom prípade vo svetle konkrétnych okolností každého dieťaťa súvisiacich s jeho individuálnymi charakteristikami, napríklad vek, pohlavie, stupeň zrelosti, skúsenosti, telesné, zmyslové alebo intelektuálne postihnutie, sociálny kontext, v ktorom dieťa žije (prítomnosť alebo absencia rodičov, kvalita vzťahov dieťaťa s rodičmi, prostredie, v ktorom dieťa žije z pohľadu bezpečnosti) atď. Do posúdenia najlepšieho záujmu dieťaťa zahŕňame aj jeho názory, identitu, starostlivosť, ochranu a bezpečnosť dieťaťa, jeho zraniteľnosť (zdravotné postihnutie, príslušnosť k menšinovej skupine, štatút utečenca alebo žiadateľa o azyl, obeť násillia, život na ulici, atď.), právo na zdravie, na vzdelanie.

9. Súd prvej inštancie rozsiahlo odôvodnil svoje závery, ku ktorým dospel a odvolací súd súhlasí, že stará matka vzhľadom na svoj vyšší vek a zdravotný stav nie je osobne spôsobilá maloletej M. a R. v pubertálnom veku zabezpečiť zodpovedajúcu starostlivosť a najmä dohľad nad ich správaním. Výchova maloletých si vyžaduje pravidelnosť a zodpovednosť. Stará matka nedáva záruku dôslednosti výchovy maloletých detí, keď napr. v lete umožnila maloletej M. neužívať predpísané psychiatrické lieky, čím bez konzultácie s lekárom ohrozila jej zdravotný stav. Obidve maloleté vzhľadom na ich osobnostné založenie vyžadujú pravidelnú školskú dochádzku, pravidelný školský aj voľnočasový režim a zásadný prístup, ktorý by im v ich biologickej rodine momentálne zabezpečený nebol. Opomenúť nemožno vek a zdravotné problémy starej matky - navrhovateľky. Taktiež odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie prihliadal aj na stiesnené bytové pomery v rodine, ktoré však nie sú rozhodujúcim kritériom, pre ktoré návrhu nebolo vyhovené. Otec maloletých ako odvolateľ správnosť týchto záverov súdu prvej inštancie vo svojom odvolaní nevyvrátil.

10. V rozhodnutí okresného súdu absentuje výrok o trovách konania aj zdôvodnenie tohto postupu okresného súdu. Okresný súd zrejme vychádzal z ustanovenia § 57 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

11. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol aplikujúc §§ 57 a 52 C.m.p. Návrh prisúdenie náhrady trov konania podaný nebol a z obsahu spisu vyplýva, že žiadnemu z účastníkov v tomto odvolacom konaní trovy nevznikli.

12. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletému tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).